

VOLF GYÖRGY.

† 1897. szeptember 13.

A magyar oktatásügynek és a Pædagogiai Társaságnak gyá-
sza van.

Ez évi szeptember hó 13-ikán egészen váratlanul elvesztettük *Volf Györgyöt*, a jeles tudóst és pædagogust, a magyar tanárvilág egyik díszét, a tanárképző-intézeti gyakorlóiskola igazgatóját, Társaságunk rendes tagját és tisztviselőjét s annyiunk melegszívű barátját.

Egyszerű németajkú szülők gyermeke volt s a sorssal való nehéz küzdelmek közt emelkedett oda, a hol kilátszott az átlagos emberek közül. Megtartotta a német faj erényeit, a szorgalmat, pontosságot, az elme kutató ösztönét és tárgyilagosságát, s magába fogadta a magyar lélek erényeit, a lelkesedést, s a rájongó szeretetet a nemzeti közösség minden tárgya és köteléke iránt. Így vált a magyar szellemi életnek egyik kitünő alakjává, ki mint nyelvtudós és tanférfiú egyaránt nevezetes pályát futott meg.

Az 1870-es években két oly férfiú közelébe hozta végzete, a kiknek kiváló szerep jutott a kiegyezés utáni első századnegyed kulturális életében, s a kik az ő hivatásának irányára is elhatározó hatással voltak. Ekkor tűnt ő fel Szarvas Gábor mellett a nyelvészet és Kármán Mór mellett a tanügy terén. A Nyelvőrben a neologusok ellen vívott tollharczai élénk emlékezetben maradnak sokáig; a maguk idején a tudományos készüllet alaposágával és a dialektika bátorságával és kérlelhetetlenségével nem közönséges hatást tettek. Az orthologiának nem volt az ő tollánál élesebb fegyvere. Erre az időre esik nagyszabású munkássága középkori nyelvemlékeinek kiadása terén; a Nyelvemléktár kötetsorozata pontosság és megbízhatóság tekintetében a legmintaszerűbb kül-

földi kiadások mellé állítható, s codexeink keletkezésére vonatkozó kutatásai gyakran egész új tereit tárták fel előttünk a középkori magyar művelődési viszonyoknak. A tárgy fokozatosan tovább vezette, régebbi időkbe, s egyszer csak a nyelvészet terét majdnem elhagyva, a magyarság első letelepedésének és művelődésének kérdéseivel kezdett foglalkozni s meglepő eredményekkel lepte meg a tudós világot. Tudós pályáján folyton emelkedett; tudós működésének ez új korszaka már-már homályba borította a régit, mintha most találta volna csak meg igazi terét tehetsége. Lázas szenvedélylyel, szinte minden egyébről megfeledkezve, kutatott kedves tárgya földériteése végett, de mielőtt megírhatta volna főművét, elragadta őt dicsősége elől a halál. Föllebbentette őstörténelmünk saisi fátyolát, s merényletéért nyomon érte a büntetés, eltűnt ajkáról a halandók mosolya, örökre.

Működésének másik köre a tanügy volt. Élte javát, több mint két évtizedet, a középiskolai tanárképzés szolgálatában töltötte, mint a tanárképző intézet gyakorló főgymnasiumának, a 70-es évek közepétől Heinrich Gusztáv utódjaként tanára, majd 1890-től Bartal Antal nyugugalomba vonulta őta igazgatója. Kármán Mórral együtt dolgozott az intézet emelésén s a német és magyar nyelvi és irodalmi tanítás systematikus és methodikai szervezésén. Részt vett a közoktatási tanács, a tanárvizsgáló bizottság, a mi társaságunk és a tanáregyesület működésében, mely utóbbinak Közlönyét szerkesztette is. A pædagogiai irodalmat a Magyar Tanügy korától kezdve értékes munkálatokkal gazdagította. Eszéért, puritán becsületességéért, s minden egyenessége mellett ritka jó szívéért igen sokan és nagyon tisztelték, s még többen és jobban szerették.

Egyénileg, ismerőseire nézve tán fájdalmasabb is e meleg szív kihülése; de a köz szempontjából az a veszteség alig fájlalható eléggé, hogy elveszett vele ereje javában egy kész kiváló ember, egy ritka műveltségű fő, megsemmisült a nemzetre nézve egy rendkívüli szorgalommal összegyűjtött szellemi töke.

Nem részletezzük érdemeit ezúttal. Társaságunk meg fogja találni a módját, hogy lerója méltó kegyeletét ez előkelő tagja iránt. De belső szükségnek teszünk eleget, mikor a kerepesi úti temető friss sírhantjára addig is ráhintjük a megemlékezésnek e néhány mulandó virágát.

N. L.